

Köszöntés (Lk13,29): Akkor eljönnek napkeletről és napnyugatról, északról és délről, és asztalhoz telepednek az Isten országában.

Olvasmány¹ (Ruth1,1-19): Abban az időben történt, amikor a bírák bíráskodtak, hogy éhínség támadt az országban. Elment ezért a júdai Betlehemből egy férfi, hogy jövevényként Móáb mezején lakjon. Vele volt a felesége és két fia. A férfi neve Elímelek volt, a feleségének Naomi, két fiának pedig Mahlón és Kiljón volt a neve. Efrátaiak voltak, a júdai Betlehemből. El is jutottak Móáb mezejére, és ott éltek. De meghalt Elímelek, Naomi férje, és ott maradt az asszony a két fiával. Ezek móábi leányokat vettek feleségül. Az egyiknek Orpá volt a neve, a másiknak Ruth. Ott laktak mintegy tíz esztendeig. De meghaltak ők is mind a ketten, Mahlón és Kiljón is, úgyhogy az asszony ott maradt a két fia és a férje nélkül. Ekkor útra kelt a menyeeivel, hogy hazatérjen Móáb mezejéről, mert meghallotta Móáb mezején, hogy ismét gondjaiba vette népét az Úr, és kenyeret adott neki. Elindult tehát arról a helyről, ahol élt, és vele a két menyee. Ahogy mentek az úton, hogy visszatérjenek Júda földjére, ezt mondta Naomi a két menyének: Menjetek, forduljatok vissza, ki-ki az anyja házába! Bánjon veletek az Úr olyan szeretettel, amilyenel ti bántatok a meghaltakkal és velem! Adja meg nektek az Úr, hogy mindkettőtök nyugalmat találjon majd férjének házában! Azután megcsókolta őket. Ők azonban hangos sírásra fakadtak, és azt mondták neki: Bizony, hazatérünk veled a te népedhez. De Naomi ezt felelte: Forduljatok vissza, leányaim! Miért jönnétek velem? Lehetnek-e még fiak a méhemből, akik férjeitek lennének? Forduljatok vissza, leányaim, menjetek, mert én már öreg vagyok ahhoz, hogy férjhez menjek. De ha azt mondanám is, hogy van még reménységem, és ha ma éjjel férjhez mennék is, és fiaikat szülnék, várhattok-e rájuk, amíg felnőnek? Szabad-e benneteket visszatartani attól, hogy férjhez menjetek? Nem, leányaim! Az én sorsom túl keserves volna a számotokra! Hiszen az Úr keze ért el engem. Azok erre még hangosabban kezdtek el sírni, majd Orpá megcsókolta az anyósát. Ruth azonban továbbra is ragaszkodott hozzá. Naomi azt mondta: Látod, a sógornőd visszatért népéhez és isteneihez. Térj vissza te is a sógornőddel együtt! De Ruth azt felelte: Ne unszoldj engem, hogy elhagyjalak, és visszatérjek tőled! Mert ahová te mégy, oda megyek, ahol te megszállsz, ott szállok meg én is. Néped az én népem, és Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott haljak meg én is, és ott temessenek el! Úgy bánjon velem az Úr most és ezután is, hogy csak a halál választ el engem tőled! Amikor látta Naomi, hogy mindenáron vele akar menni, nem győzködte őt tovább. Együtt, ketten mentek tehát tovább, amíg Betlehembe nem értek. Amikor Betlehembe értek, az egész város felbolydult miattuk, és az asszonyok azt kérdezték: Csakugyan Naomi ez?

Alapige: Ruth1,16-19 Ne unszoldj engem, hogy elhagyjalak, és visszatérjek tőled! Mert ahová te mégy, oda megyek, ahol te megszállsz, ott szállok meg én is. Néped az én népem, és Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott haljak meg én is, és ott temessenek el! Úgy bánjon velem az Úr most és ezután is,

¹ <https://abibliamindenkie.hu/uj/RUT/1/>

hogy csak a halál választ el engem tőled! Amikor látta Naomi, hogy mindenáron vele akar menni, nem győzködte őt tovább. Együtt, ketten mentek tehát tovább, amíg Betlehembe nem értek. Amikor Betlehembe értek, az egész város felbolydult miattuk, és az asszonyok azt kérdezgették: Csakugyan Naomi ez?

Krisztusban kedves Testvérek!

Mi is tart össze egy embercsoportot? Mitől lesz egy egyén része egy közösségnek, s mondhatja azt magáról, hogy ez az én népem? Nagy kérdések. A héberben éles megkülönböztetés van az *AM* és a *GOJ*, Isten népe és más népek között, s ezt aztán az Ószövetség görög fordításában, majd magában a hellén kultúrában is hasonlóan olvassuk: *laos* és *ethnos*.

Itt Ruthnál a héberben az *AM* fogalmával találkozunk, amelyet a görögben *laosz* -ként fordítottak. Az Isten népének értelmében. S ez valahogy mindig egy belső meghatározás volt, hiszen a zsidóság is igyekezett magát elkülöníteni, s aztán sajnos nagyon sokszor a többségi társadalom is lenézte őket, sőt kivetette. A keresztyénség is hasonlókat élt meg Európában, Kis-Ázsiában és Észak Afrikában Nagy Constantin császárig, s ha figyelünk a világ eseményeire, akkor szerte a világban sok helyen ma is ezt az üldözött vagy kirekesztett létet éli a keresztyénség.

S amikor így kell élni, akkor felerősödnek ezek a különbségtételek.

Vagy talán úgy is fogalmazhatnánk s feltehetnénk a kérdést, hogy ki is van benne a körön belül, s ki van kívül. Hol a határ. Egy nagyon sajátos kérdés, pláne most amikor 100 éves a Burgenlandi szövetségi tartomány, s léptem nyomon jönnek a felkérések kiállításra, megemlékezésre, projektekre. Hol a határ, meddig vagyunk egy nép, egy embercsoport, amelyet sok szál fűz össze: emberként, európaiként, magyarként vagy osztrákként, keresztyénként, protestánsként, reformátusként stb.

Én magam úgy hiszem, hogy egyik nem zárja ki a másikat, hanem inkább olyan ez hogy a személyes és közösségi életünknek, személyiségünknek, jellegünknek, vagy idegen szóval identitásunknak különböző részei, halmazai vannak. Olyanok is, amelyek nem zárják ki egymást. S van közöttük átjárás.

Sőt volt és van mai napig átjárás ezek között a határok között. Ami nem azt jelenti, hogy akkor fel kell oldódni s nem kell semmilyen jellege legyen annak, aki vagyok és ami vagyok. S talán itt nagyon erősen megragadhat minket Rúth története, aki egyébként idegen, másik népből származik, de mégis azt mondja a magára maradt s az akkori társadalmi viszonyok között kiszolgáltatott Naominak, hogy veled maradok. Vajon csak egy személyes támogatásról van, szó, vagy Ruthnak a hitbeli meggyőződése is másabb lesz? Annyi bizonyos, hogy egy igencsak jelentős és erős határ átlépése történik meg. Izrael és Moáb viszonya nem éppen a legjobb, s a Mózes első könyvének leírásában már a moábi nép származását is egy vérfertőző szexuális együttlétre vezeti vissza Lót és lányai között.²

² 1Móz19,30-37 <https://abibliamindenkie.hu/ui/GEN/19/>

Mondhatná valaki, hogy hát igen akkor mit is lehet egy ilyen néptől várni. Ehhez képest Ruth pedig valami óriásit tesz, Naomival marad, s aztán a Boázsal való frigyből származik Izrael nagy királya, merthogy Ruth lesz Dávid dédanyja, ahogyan arról majd a könyv végén olvasunk.

Ami azért nagy dolog, mert a biblikus szerzők is láttatni akarják, hogy a származás még nem minden.

S amikor manapság egymásnak feszülnek hatalmas erővel azok a kérdések, hogy akkor most a nemzetállamok miként vannak, s milyen óriási nagy gazdasági kérdések és harcok mennek, hogy kinek érvényesüljön jobban az akarata, akkor talán érdemes úgy néznünk egymásra, mint ahogyan Ruth cselekszik. Támogatja magára maradt anyósát úgy, hogy azért ennek vannak nehézségei. Hiszen, ha csak arra gondolunk ahogyan igeszakaszunk végződik, nos azt látjuk, hogy az egész város felbolydul miattuk.

Nem megszokott dolog és eljárás ez akkoriban, ahogyan Ruth tesz. Idegenként, özvegyként, moábiként az akkori Izraelben. Mint ahogyan nem voltak megszokott dolgok olyasmik, amik átjárást jelentettek.

S két aktuális apropója van számomra ennek a mostani szakasznak.

Az egyik, hogy Ökumenikus imahét lenne most a héten. Vagyis hát van is, s szerte a világban azért valamilyen formában a különböző keresztyén felekezetek egymással együtt emlékeznek erről. Reméljük, hogy ha elhalasztott formában is, de talán nyáron adódik lehetőség arra, hogy közösen ünnepeljünk. S azért jól tudjuk, hogy az ökumené sem ment és megy mindig olyan simán. A különböző keresztyén felekezetek sem mindig kezelték egymást mindig jól és szeretettel. S talán sokszor idegenként kezeli az egyik vagy másik felekezet az, akik kisebbek, furcsábbak, nem megszokottak, régi vagy új sérelmek miatt, teológiai látás végett s még sorolhatnánk. Pedig sok minden köt össze minket.

S a másik nagy apropó az az, hogy január 22-e minden évben a Magyar Kultúra napja. Mert a kézirat tanúsága szerint 1823. január 22-én fejezte be Kölcsey Ferenc a Himnusz Szatmárcsekén.³

S a kultúrában is óriási kérdés, hogy akkor mi a főszodor, a mainstream, s mi az, ami földalatti, underground, vagy titkos, szamizdat. Hogy hol vannak a határok. S hol lépjük át őket, vagy nem. Mármint nem feltétlenül a fizikai, hanem a lélektani határokra érve. Ahogyan Ruth is azt mondja, hogy néped az én népem, Istened az én Istenem. Ez egy komoly lélektani határ átlépése. S vajon lehet e kulturális határokat átlépni? Hogy akkor különböző stílusok, s irányzatok egymásra is találhatnak?

Nagy kérdések. Mert hol is vagyunk otthon? Hova is tartozunk? A származásunk az elsődleges? Bár sok mindent meghatároz, de én úgy hiszem, hogy bárhonon jövünk, s bárhol legyünk is a világban, de hiszem, emberként Istenhez tartozunk. Merthogy ő a saját képére formált bennünket. S számomra ez legalább olyan meghatározó, hanem még jobban, mint hogy milyen más egyéb körökhöz is tartozom.

S én hiszem, hogy leginkább Istenhez tartozunk, s ez kell minket elsődlegesen közösséggé formáljon. Ámen

³ https://www.mupa.hu/program/komolyzene-opera-szinhas/a-magyar-kultura-napja-2021-01-22_19-30-mupa-home

Imádság: Örök Isten köszönjük, hogy hozzád tartozhatunk. De nemcsak mi hanem mások is. Add meg hogy így lehessünk emberek, akiknek nemcsak állampolgárságuk, nemük, nézeteik, bőrszínük, származásuk van, hanem élő kapcsolatuk veled.

Így imádkozunk egymásért a keresztyénség egységében, hogy bár különböző stílusokban, hagyományokkal s látással, de mégis Lélekkel, a Te Lelkeddel s az által munkálkodhassunk.

Együtt. Így imádkozunk a betegekért, a gyászolókért, a krízisben rekedtekért, külső és belső bajokkal küzdőkért. Te légy mellettük eszközeid által, s segítsd őket.

Így könyörgünk a különböző népekért a világban, hogy ne a gyűlölködés a düh és az ellenségeskedés határozza meg az emberiséget.

Imádkozunk egyházi és világi vezetőinkért, hogy lássanak tisztán, s akarjanak jót, hogy ne éljenek vissza a rájuk bízottakkal, s felelősen töltsék be hivatásukat. De mindezt nem magunkért kérjük, hanem érdeméért, aki így tanított bennünket imádkozni:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is; mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek; és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól; mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

Áldás (Zsid13,19): Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük.

Isten gazdag áldását kívánva,

Kádas Richárd László